

טועמיה - חיים

לחיות עם הזמן בשבת קודש

ערב ש"ק קרח תשפ"ה

הרב **מרדכי אלון שליט"א**

נכתב ונערך משמיעה ע"י תלמידים - לא מוגה

זמני הדלקת הנרות ויציאת השבת:

ירושלים - 19:14 | 20:31

תל אביב - 19:29 | 20:34

חיפה - 19:24 | 20:35

מגדל - 19:14 | 20:33

באר שבע - 19:29 | 20:31

בטל רצונך מפני רצונו

אהרן, ואולי בעיקר על אהרן ועל תפקידו ככהן גדול (כשמשה הוא רק "ועדת המיטוים"). אז למה משה נופל על פניו? דבר שני שצריך להבין הוא מה משמעות הנפילה הזו. האם זו התשובה שלו אליהם? האם הוא מתפלל? ואולי הוא דווקא לא מתפלל כאן? אגב, חטא המרגלים נראה יותר חמור ושם הוא התחנן וטען כלפי הקב"ה - "מִבְּלֹתֵי יְכַלְתִּי לְהִבְיֵא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֶם בַּמִּדְבָּר" (שם ט"ז) וצריך להבין למה דווקא פה הוא נופל על פניו ולא מתפלל עליהם, על החטא!?

סירחון רביעי

נראה את דברי רש"י -

ויפל על פניו. מפני המחלוקת... (רש"י שם)

כלומר משה אינו נופל כדי להתפלל אלא "מפני המחלוקת". אבל רש"י לא עוצר בכך אלא ממשיך ואומר -

...שכבר זה בידם סרחון רביעי. חטאו בעגל זיחל משה' (שמות לב, יא), במתאוננים זייתפלל משה' (במדבר יא, ב) במרגלים זיאמר משה אל ה' ושמעו מצרים' (שם יד, ג) במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו. משל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו, פעם ושתיים ושלש, כשסרח רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא, אמר עד מתי אטריח על המלך שמא לא יקבל עוד ממני. (שם)

הביטוי הזה, סירחון, הוא הביטוי המרכזי כאן. כלומר רש"י מסביר למה משה לא התפלל הפעם - שלש פעמים הוא התפלל עליהם אך הפעם הרביעית הוא כבר לא מסוגל להתפלל, זה כבר מוגזם. חטא העגל היה לפני למעלה משנה וכולנו זוכרים מה היה שם. במתאוננים, בפרשת בהעלותך, מיד כשיצאו מהר סיני, עוד לפני קברות התאוה, הם התאונו "רע באזני ה'" ושם כתוב -

ויהי העם כמתאננים רע באזני ה' וישמע ה' ויתר אפו ותבער-בם אש יהוה ותאכל בקצה המחנה. ויצעק העם אל משה ויתפלל משה אליה ויתשקע האש. (שם י"א, א-ב')

העם לא צועק פה אל ה' אלא אל משה, וכפי שרש"י הסביר שם -

הלילה, ליל כ"ט בסיון, הוא היום בו נשלחו המרגלים מהמדבר לארץ ישראל, וארבעים יום לאחר מכן, בליל ט' באב, הם חוזרים וכל העדה פוצחת בבכייה שנקבעת לדורות.

אני מבקש לדבר הפעם בעיקר על המעבר של כולנו מאתמום להיום, והוא יסוד גדול בעבודת ה', אבל ניכנס לזה מתוך הפרשה בנקודה אחת מרתקת, מה הרגשנו אתמול ומה אנחנו מרגישים היום, אבל באותיות של תורה. כולנו מכירים את הסיפור המרכזי של הפרשה, מחלוקתו של קרח ועדתו, וכפי שאומרת המשנה שאין זו מחלוקת משה וקרח אלא קרח ועדתו, אבל קורה שם דבר מסוים שצריך לתת עליו את הדעת ונראה אותו מביאורו של רש"י.

ויפל על פניו

קרח יחד עם דתן, אבירם וכל עדתם, מגיעים ועומדים לפני משה -

וַיִּקַּח קִרְחַ בֶּן-יִצְחָק בֶּן-קֵהָת בֶּן-לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֶלְיָאֵב וְאֹזָן בֶּן-פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן. וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי-יִשְׂרָאֵל חֲמֹשִׁים וּמְאַתָּים נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי-שָׁם. (במדבר ט"ז א-ב')

אין אלו סתם אנשים אלא גדולי ישראל "נשיאי עדה, קריאי מועד, אנשי שם". לרוב השיטות והמפרשים זה התרחש מיד אחרי פרשת המרגלים.

וַיִּקְהָלוּ עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב-לָכֶם כִּי כָל-הָעֵדָה כָּלָם קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכְכֶם ה' וּמִדּוֹעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל-קֵהָת ה'. (שם ג')

לא נתעבב על מה בדיוק היה טיעונו של קורח אלא הוא יתברר מהבירור שלנו וכפי שהוא בא לידי ביטוי בפסוק הבא, רק נאמר שטענתם לכאורה היא שמשה, האיש "הענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", ואהרן יחד איתו, מתנשאים גם יחד על שאר העם.

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו. (שם ד')

כבר ראינו במרגלים שמשה ואהרן נופלים יחד - "ויפל משה ואהרן על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל" (שם י"ד ה') ואילו כאן רק משה נופל על פניו למרות שהטענה היא גם על

זה עשר פעמים. שנים בים ושנים כמך ושנים בשליו וכו',
כדאיתא במסכת ערכין (טו)

מה הם עשרת הניסיונות הללו? שנים שהיו בים - שראו את מצרים רודפים אחריהם ואמרו "המבלי אין קברים במצרים", וכן כשיצאו מהים - "וימרו על ים בים סוף" (תהלים ק"ו ז') ומסבירים חז"ל שכשהם יצאו מהמים הם אמרו "ווא! נס אדיר, אבל אולי כמו שאנחנו יצאנו מהצד הזה, כך גם המצרים יצאו מהצד השני?" (עיי"ש ברש"י) ואז משה הראה להם "את מצרים מת על שפת הים". שני הניסיונות שהיו במן הם שלקטו ממנו בשבת וגם שהיו מי שהותירו ממנו למחרת "עד בקר" למרות שנצטוו שלא לעשות כן. שני הניסיונות בשליו - האחד היה כבר בחודש אייר הראשון אחרי שיצאו ממצרים, כשעברו את מרה, כשהם אמרו "מי יתן מיתנו ביד ה' בארץ מצרים בשבתנו על סיר הַבָּשָׂר בְּאֶכְלֵנוּ לֶחֶם לְשַׂבֵּעַ" (שמות ט"ז, ג'), והשני - בקברות התאוה, אחרי המתאוננים. שנים במים - האחד במרה, שהמים היו מרים, שם משה השליך עץ וימתקו המים, והפעם השניה - בצור, כשהגיעו לרפידיים ומשה היכה בצור ויצאו מים. אז אלו שמונה ניסיונות שלא נקראים סירחונות, ועוד שניים שמשלימים לנו לעשרה ניסיונות - העגל והמרגלים שנחשבים גם כסירחונות. ולעומת זאת המתאוננים לא נחשבים ניסיון אלא סירחון בלבד.

ואי אפשר לטעון שהמתאוננים זה לא דבר חשוב שהרי בחומש דברים משה עתיד לומר - "ובתבערה ובמסה ובקבות התאוה מקציפים הייתם..." אז ראשית רואים שקברות התאוה והמתאוננים (תבערה) אלו שני דברים נפרדים, ובתבערה בערה במ אש ה' - בשלשת ימי התבערה נשרפו כל שבעים גדולי ישראל¹ עד שמשה היה צריך לגייס שבעים זקנים חדשים. זו היתה טרגדיה. אז רואים שהמתאוננים כן היה סיפור גדול ולמרות זאת הוא לא נחשב כניסיון. ועוד - גם אי אפשר לנסות לטעון שאולי לא כולם חטאו שם, כי כתוב "והיה העם כמתאוננים רע באזני ה'", ואכמ"ל.

דרך שלשת ימים

רעי ואהובי, נתחיל את ההסבר שלנו במתאוננים ואני רוצה לשתף בתחושה שלי מהבוקר - היום בבוקר הרגשתי שאנחנו יוצאים ממעמד הר סיני, היום הבנתי את סיפור המתאוננים. ניכנס לזה לאט. רש"י מסביר מה היה שם במתאוננים; עם ישראל היה למרגלות הר סיני שנה שלמה פחות עשרה ימים. אמנם הם חטאו שם בעגל אבל עכשיו הם שם כשהמשכן בנוי, אחרי מעמד הר סיני, אחרי שקיבלו את הלוחות השניים, שכונה שורה עליהם וכו', וכך הם מתחילים את המסע הגדול אל היעד הנכסף. כל זה בכ' אייר -

וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה בַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ נִעְלָה הָעֲנָן מֵעַל מִשְׁכַּן הָעֵדֻת. (שם י', י"א)

מִשַּׁל לְמַלְךְ בָּשָׂר וְדָם, שִׁפְעָס עַל בְּנוֹ, וְהִלֵּךְ הַבֶּן אֶצֶל אוֹהָבוֹ שֶׁל אָבִיו וְאָמַר לוֹ: צֵא וּבְקֶשׁ עָלַי מֵאָבָא.

אז על פי רש"י העגל, המתאוננים, המרגלים וכעת בקרח זה נקרא סירחון. למה זה סירחון? לפי רש"י "ויפל משה על פניו" זה כמו בהלכה שאדם נעשה מועד אחרי שנפל שלש פעמים - גם כאן ישראל נעשו מועדים לסירחון ולכן כאן רפו ידיו של משה מלהתפלל עליהם. תמיד הבנו שהסירחון שסרחו הוא שהם חטאו, וזה נכון, אבל עדיין כתוב פה "סרח" ולא "חטא" וצריך להבין את הלשון הזו. ולמה בכלל רש"י מוסיף את המשל? מה הוא מוסיף?

וינסו אותי זה עשר פעמים

נוסיף כאן עוד שאלה לפני שניכנס להסבר; מדובר כאן כאמור על ארבעה ניסיונות שישראל ניסו אל הקב"ה במדבר - העגל, המתאוננים, המרגלים ועכשיו קרח, ולהם קורא רש"י "סירחונות". אבל היו עוד ניסיונות לאורך התקופה שמיד נראה מה הם, והם לא מוזכרים כאן. אגב, יש בפרשה שלנו עוד משהו שנקרא "סירחון" -

הַבְּדִלּוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֹתָם כְּרֹגַע. וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרְוֹחַת לְכָל-בָּשָׂר הָאִישׁ אֲחֹד יִחְטָא וְעַל כָּל-הָעֵדָה תִּקְצָף. (שם כ"א-כ"ב)

וצריך להבין את מה שהם אומרים כי הקב"ה עדיין לא אמר שהוא עומד לקצוף על כל העדה, איך הם יודעים שזה מה שיקרה? מסביר שם רש"י -

אֵל אֱלֹהֵי הַרְוֹחַת. יוֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹתַי. אֵין מִדְתָּךְ כְּמִדַּת בָּשָׂר וְדָם. מַלְךְ בָּשָׂר וְדָם שֶׁסִּרְחָה עָלָיו מִקְצַת מְדִינָה, אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי הַחוּטָא, לְפִיכָף כִּשְׁהוּא כּוֹעֵס, נִפְרַע מִכָּלֵם; אֲבָל אֲתָה, לְפָנַיִךְ גְּלוּיֹת כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת, וַיֹּדֵעַ אֲתָה מִי הַחוּטָא. הָאִישׁ אֲחֹד. הוּא הַחוּטָא, וְאֲתָה עַל כָּל הָעֵדָה תִּקְצָף? אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִפָּה אֲמַרְתֶּם; אֲנִי יוֹדֵעַ וּמוֹדִיעַ מִי חָטָא וּמִי לֹא חָטָא.

ולכן אומר להם הקב"ה מיד -

דְּבַר אֱלֹהֵי-הָעֵדָה לְאֹמֵר הָעֵלּוּ מִסְכִּיב לְמִשְׁפַּחְקֶיךָ דָּתֵךְ וְאֲבִיכֶם. (שם כ"ג)

גם כאן הביטוי הוא "מלך שסרחה עליו מדינה". מה הענין של הסירחון? ורש"י בעצם אומר שזה יעזור לנו להבין את הקשר בין חטא העגל, המתאוננים, המרגלים וקרח. וכן צריך להבין מה הקשר כי יש עוד ניסיונות שהיו והם לא מוזכרים פה, שהרי היו עד עכשיו בסך הכל עשרה ניסיונות, זה פסוק מפורש בפרשת שלח -

...וַיִּנְסּוּ אֹתִי זֶה עֶשְׂרִים פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי. (שם י"ד, כ"ב)

ורש"י שם מסביר מה הם עשר הפעמים, ואגב, המתאוננים לא מופיעים שם בין עשרת הניסיונות -

¹ "...והזקנים הראשונים היכן היו והלא אף במצרים ישבו עמהם שנאמר (שמות ג) לך ואספת את זקני ישראל אלא באש תבערה מתו וראוים היו במתן תורה ופרע להם כאן" (רש"י במדבר י"א, ט"ז)

וַיִּסְעוּ מֵהָרַ הַ דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים... (שם ל"ג)

הם הולכים דרך שלשת ימים ורש"י מסביר שם דבר חשוב -
דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים. מֵהָרַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים הָלְכוּ בְּיוֹם אֶחָד, שֶׁהָיָה
 הַקְדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא חָפֵץ לְהַכְנִיֵס לְאָרֶץ מִיָּד.

כלומר הם לא הלכו שלשה ימים אלא הלכו ביום אחד דרך של
 שלשה ימים, ועל זה הם התאוננו -

**...אמרו 'אוי לנו, כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים שלא
 חננו מעיננו הדרך'**. (רש"י שם י"א, א')

הקב"ה רק רצה לטובתנו שניכנס מהר לארץ והם התאוננו.
 שואל השפת אמת שאלה שהיא יסוד היסודות וממנה נבחין
 בין חטא לסירחון - 'רבש"ע, אנחנו היינו מאתיים ועשר שנים
 במצריים, ואמנם אתה רוצה לקחת אותנו לארץ אבל עכשיו אני
 מסובב בילדים וגם הנכדים פה, וזה קשה. זו הליכה במהירות
 עצומה של פי שלוש ממהלך רגיל. אנחנו לא כולנו בני שש
 עשרה עם כושר גופני'. ובאופן אחר נשאל - מה הרעיון של
 הזירוז הזה? הרי אם אתה רבש"ע רוצה שנגיע מהר, ואתה הרי
 כל-יכול, אז תעשה לנו את זה על כנפי נשרים או באופן אחר
 שלא יהיה טורח, בדרך קצרה או באמת שייקח עוד יומיים. מה
 הרעיון של החיפזון הזה?

ביטול - תורה

שלשה ימים הוא מושג בתורה. למשל, כאשר אברהם הולך
 עם יצחק לעקדה כתוב "ביום השלישי וישא את עיניו וירא את
 המקום מרחוק", ורש"י מסביר שם שאם זה לא היה בשלשה
 ימים אלא מייד, היו כל המלאכים טוענים 'זה בכלל לא ניסיון.
 הוא היה באקסטזה', שלשה ימים זה ביישוב הדעת. אז הקב"ה
 רצה להביא אותנו דרך שלשה ימים ביום אחד - מה הרווחנו?

מבאר השפ"א בשם סבו החידושי הרי"ם, שארץ ישראל כידוע
 נקנית בייסורין, והקב"ה רצה שביום הזה, היום שבו יצאנו מהר
 סיני, נסגור את כל סאת הייסורים שאנחנו צריכים לעבור. יום
 אחד - ולא יהיו חיילי הנדסה הרוגים בעזה, ולא יהיה גרעין
 באיראן. כל הייסורים של עם ישראל היו צריכים להתמצות
 ביום הזה, ותפקידנו היה רק לקבל את זה באהבה, ולומר
 שהכל לטובה. "משכני נרוצה" (שיה"ש א', ד') - הנשמה
 מבקשת, רבש"ע אני רוצה להיות נמשכת אחריו ברצון. לא
 משיכה כמו שמושכים פרה אלא שאני ארוץ מעצמי. כמו כלב
 שרץ איתך יחד כדי להיצמד אליך. "משכני" זה קנין משיכה
 כמו בבהמה, להיות בביטול כזה שאני מבין שאני לא מבין, ואני
 מבטל את כל רצונותיי, והדבר שאני הכי רוצה הוא הדבר
 שאתה רבש"ע רוצה. בלשון המשנה זה נקרא -

בִּטּוּל רְצוֹנָךְ מִפְּנֵי רְצוֹנִי. (אבות ב', ד')

נחשוב על ילד קטן שרואה עגבניה בצלחת של מישוה אחר
 ורוצה אותה ומתחיל לצעוק ולבכות שהוא רוצה את זה. הוא
 באמת רוצה את זה, אבל באותו רגע מגיעה דודה נחמדה
 ומביאה לו ארטיק שוקולד. בשניה אחת הוא יוותר על העגבניה
 וילך לקחת את הארטיק. הרצון שלו לעגבניה נגמר באותו רגע

ומתחלף ברצון אחר. ואם אחרי זה יבוא מישוה נוסף והוא יראה
 אצלו עוגת פיסטוק - אז הוא ירצה את העוגת פיסטוק ולא את
 הארטיק שוקולד. זו מערכת הרצונות שלנו בחיים -אני לא יכול
 לבטל את רצוני, כי אני באמת רוצה את העגבניה, או את
 הארטיק שוקולד. "בטל רצונך בפני רצוני" הוא שהרצון שאתה
 הכי רוצה בתוכך, את ההכי ארטיק פיסטוק, זהו רצון ה', ואז כל
 הרצונות האחרים מתבטלים, ואז אתה יכול להגיע למדרגה של
 "משכני אחריו נרוצה". זו העבודה הכי קשה שיש בעולם. אבל
 מתי הניסיונות האלו באמת? - לא רק כשזה קל אלא גם ובעיקר
 בשעה של פורענויות. "ואהבת את ה' א-להיך כל לבבך ובכל
 נפשך ובכל מאודך" - גם כשהוא לוקח את נפשך. גם אז אתה
 צריך להיות בביטול אליו ית' וזה מאד קשה.

הניסיון במתאוננים היה לקבל באהבה את מהלך שלשת
 הימים האלה. להיות בביטול. לבטל את רצונך מפני רצוני.
 במאמר המוסגר, שמעתי מהאדמו"ר מספינקא שליט"א היום,
 על הצדיק הירושלמי ר' אשר פריינד זיע"א, שפעם כשהוא
 עדיין היה עטוף טלית ועטור בתפילין, ניגשו אליו הרבה אנשים
 והוא דיבר ודיבר וכו', ובין האנשים שהיו סביבו היה גם איזה
 ראש ישיבה חשוב אחד שבא ללמוד איתו ובשלב מסוים תמה
 על ההתנהלות הזו והפטיר - "ביטול תורה". שמע זאת ר' אשר
 ואמר - "זה נכון. ביטול זה כל התורה". להיות בביטול זה כל
 התורה כולה. נפלא.

לטוס בשמי טהרן

מה אמרו המתאוננים? - "כמה לובטנו בדרך". שמנו לב למילה
 הזו? לב"ט זה לשון התלבטות, אבל בסיכול אותיות זה בט"ל,
 ביטול, ובאופן אחר - בל"ט, להתבלט. אתה מתלבט ואז
 מתבלט או שאתה מתבטל לרצוני ית'. וכבר הזכרנו לא אחת
 את לשון הרמ"א על השו"ע בהלכות תפילה -

האדם... (שו"ע או"ח צ"ח א')

שפלות האדם זה לא כמה אתה מסכן אלא זה ענין של גאות
 ושפל, זכר ונקבה - הקב"ה בגאות, ברוממות, והאדם בשפל.
 אתה צריך לתת לקב"ה מקום להיכנס לחיים שלך, וזה מה
 שמאפשר לגדולת ה' להופיע באולם. "כמה לובטנו בדרך".
 ומה כן היינו צריכים? - לקבל באהבה את הייסורים הללו.

אגב, יש עוד שורש אחד שמסתתר באותיות הללו - טב"ל.
 לטבול את עצמך במקווה, את כולך, בלי להשאיר אפילו אצבע
 אחת בחוץ כי אז לא עולה לי הטבילה. הביטול חייב להיות
 במלואו, בלי התלבטויות. אוי, איזה ניסיון זה.

ולמה זה קרה, המתאוננים, מיד אחרי שיצאנו מהר סיני? היום
 אחרי תפילת שחרית הבנתי את זה והרגשתי את זה לראשונה.
 בשניים עשר הימים האחרונים, מתחילת המלחמה באיראן
 ועד אתמול, היינו כולנו בביטול גמור. טסנו יחד עם הטייסים
 המדהימים שלנו והיינו יחד איתם באיספהאן, בנתנו, בטהרן.
 הבנו שאנחנו לא מבינים שום דבר, שאנחנו נמצאים בנס.
 קראנו לזה בכל מיני כינויים - תנ"כי, נס, לא מובן וכו', ועל אף

על המשכן זה היה מדהים אבל נדב ואביהוא מתו שם, וכעת במתאוננים "אש ה' בוערת במ", ורש"י אומר שהוא לא יודע אם "קצה המחנה" בו אחזה האש זה הקצה העליון של הקצינים או הקצה התחתון של המוקצים, אבל אני כן יודע שבתבערה נשרפו כל שבעים זקני ישראל.

המשותף לכל ארבעת הסירחונות בהם פתחנו - עגל, מתאוננים, מרגלים וקרח - הוא ששמונת הניסיונות האחרים הם מובנים מאד. יש פחד למות. אין שם כפירה בקב"ה חלילה אלא רק מחשבה 'למה יצאנו ממצרים? שם חיינו ופה אנחנו מתים' ולכן אני צועק. אני יוצא מהים ואני באמת מפחד שהמצרים באמת עוד רגע יצאו מהצד השני. זה טבעי מאד. במים - אני צמא ולכן אני צועק, וכן בשלוי ובמון. נכון, זה לא בסדר, הייתי צריך להתגבר ולא ללקוט בשבת, לא להותיר עד בוקר, אבל זה היה טבעי שניצול שואה יפחד שלא יהיה לו מחר מה לאכול.

ומה קרה במתאוננים? שם אמרתי שזה רע! - "ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה'", ולכן חרה אפיו ובערה במ אש ה'. לא היה שם פחד קיומי, לא חששתי מלמות ולא הייתי צמא. לא פחדתי מהאזעקות ושירורים עלי, אלא קבעתי קביעה - 'זה רע. אני לא רואה מה טוב פה'.

ומה קרה בעגל? העגל מצד אחד הוא ניסיון ככל הניסיונות, כי העם פחד שמשה לא חוזר מההר ומשה בשבילם היה הכל. זה ממש פחד מלמות, אבל הם אמרו דבר נוסף - 'זה לא טוב, ויש לי דבר יותר טוב, יש לי תחליף', ועשו עגל, והרגו את חור ורצו להרוג גם את אהרן - שני אלו שתמכו את ידי משה!

ומה הקשר של מה שקרה במתאוננים, שצעקו 'רע', לשבעים הזקנים שמתו שם? - כי זו העבודה שלך אדוני המנהיג, של זקני ישראל. זו העבודה שלך עם עצמך - אם המוח אכן שליט על הלב אז אולי הלב מרגיש קצת רע אבל המוח יעזור לו להצליח להתבטל. המנהיג שלך, הראש, יכול להתבטל ולומר 'אם הקב"ה רוצה שככה יהיה - אז זה טוב'. זה שאני בוכה כשאני צמא זה לגיטימי, זה ניסיון, אבל לומר רע זה משהו אחר לגמרי. זה הופך את הכל למסריח.

הדג מסריח מהראש

כשיש סירחון כולם מחפשים את המקור של הריח. זה משגע את כל מי שסביב, מאיפה זה בא, והתשובה היא - הדג מסריח מהראש, שלך.

יש לנו פה, במגדל, דייגים, והם הסבירו לי שכאשר הדג כבר מסריח אז הוא כולו מסריח, אבל לפני שהוא מתחיל להסריח אפשר לזהות בזימים שלו ואפילו בעיניים שהוא במצב לא טוב - ועדיין אפשר לפתור את זה, מראש. אבל אם לא פתרת את זה, אז המציאות כולה מסריחה. "מוח שליט על הלב", והראש אמור להשפיע על הלב כשהוא מתאונן וטוען שאין מים ולהסביר לו שזה לטובה.

איך אפשר להגיע לזה? מסביר השולחן ערוך -

שהיו גם בימים האלה אסונות ונהרגו בעורף יהודים, ניצולת שואה בת 95 בבת-ים, בב"ש, בפ"ת, אבל יחד עם זה היינו על כנפי נשרים, באופוריה ניסית, והבנו שאנחנו לא מבינים איך הקב"ה מנהל את המערכה הזו או את העולם בכלל.

לעומת זאת הבוקר, ירדנו מהמטוסים שבשמי טהרן וחזרנו אל הסימטאות הארוכות של עזה, ושוב חזרנו לשאול, אולי אפילו בכעס מסוים - למה היו צריכים הבחורים האלה להיהרג? למה לא מפציצים אותם? ולמה וכו'?. אבל רגע, לפני יום הבנו שאנחנו לא מבינים כלום, אז לאן זה נעלם? מה קרה מאתמול להיום?!

זה מה שקרה בכ' באייר במדבר כשיצאנו מהר סיני. שנה פחות עשרה ימים נסתיימה ועכשיו ארון ברית ה' לוקח קצת פער, "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה'" ומריצים אותנו קצת יותר מהר מהרגיל כדי להחזיר בנו דרך שלשת ימים ביום אחד, כדי שנקבל את זה באהבה. האם אתה יכול עדיין להיות בתחושה של אתמול? נכון, לא היה קל - רצנו לממ"דים, בדקנו באתרעות, היה מתח באויר, אבל היינו בהר סיני, ופתאום כיון שאני מתבלט כי 'יעני' אני מבין, אז אני מוציא אצבע מחוץ למקווה ואני כבר לא מסוגל להתבטל! געוואלד.

לא מבין כלום

אתמול היה כ"ח סיון וכל התורה שהיתה לי בראש היתה על שניים עשר הימים שהתחילו ב"ז בסיון והסתיימו בכ"ח סיון. עוד דבר שהיה ב"ז סיון הוא שביום הזה עלה הרבי מליובאוויטש זיע"א על סיפון האניה בפורטוגל, אחרי שיצא מהתופת של אירופה הנאצית יחד עם אשתו הרבנית, לעבר ארה"ב, ובכ"ח סיון היה נס ההצלה והם ירדו ממנה בניו יורק. אני באופן אישי הגעתי לתפילה אתמול בבוקר 'תפוס' בתורות הללו של כ"ח סיון, הכח של סיון וכו', ופתאום כשהגענו לכ"ט סיון - זה נגמר. לא בגלל התאריך אלא כי המחשבות שלנו חזרו להיות בתודעה של עזה - "למה? בשביל מה נמצאים שם? ולמה לא מפציצים? וכו'". אבל רגע, אמרנו לפני רגע שאנחנו לא מבינים כלום והכל זו הנהגה מלמעלה. אתמול נתת דרשות על זה שאתה לא מבין כלום וטוב לך כך, אז לאן זה נעלם?

איך עונה איוב לאשתו כשהיא מציעה לו "ברך אלהים ומות"? -
...כְּדָבַר אֶחָת הַנְּבִלֹתַי תְּדַבְּרִי גַם אֶת־הַטֹּב נִקְבְּלֵי מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְאֶת־הָרָע לֹא נִקְבְּלֵי... (איוב ב')

הזו התשובה שלנו?! כל עבודת ה' שלנו היא התבערה הזו.

זו התבערה השלישית שעם ישראל עובר בתקופה הקצרה ההיא; הראשונה היתה לראות את הר סיני בוער, השניה היתה לראות את האש יורדת למשכן בר"ח ניסן, וכעת התבערה השלישית.

בתבערה הראשונה הם רצו לראות את הקב"ה, "רצוננו לראות את מלכנו", לא לשמוע מפי משה אבל הבינו שהם לא יכולים, פרחו נשמתם וה' החזיר אותם בטל של תחיית המתים, והם חזרו לכלים שלהם, בהר סיני. התבערה השניה כשירדה אש

אתם יודעים מהו אהרן? "מה הוא". הוא "מה", הוא בביטול.

חטא העגל היה ניסיון - שאלנו איפה משה, אבל הוא גם היה סירחון - כי 'אנחנו טוענים שזה רע ולכן אנחנו נעשה הפוך. נעשה "לנו א-להים אֲשֶׁר יִלְכּוּ לְפָנֵינוּ" (שמות ל"ב א') ואשר יבואו לפנינו'. במקרה כזה, הראש צריך בירור. המתאוננים זה סירחון ולא ניסיון, כי לא היה שם ניסיון ספציפי - הם לא ביקשו מים או שליו, ולא אמרו שהם רעבים אלא רק טענו - 'אתמול היה כ"ח סיון, אתמול סיימו לרחף בשמיים עם הטייסים, והיום הורדת אותנו חזרה לעזה, למציאות שאני לא מסוגל לקלוט בה שהכל לטובה. אין לי כח להגיע לשם ואני מרגיש שהכל נרקב'. מכירים את התחושה הזו שהכל מתחיל להירקב אבל אתה לא יודע מאיפה זה מסריח, ואתה צריך לטפל בראש?

ואז בא סיפור המרגלים שאמרו שלעלות לארץ זה רע, ומזה באה הכפירה, והוצאת הדיבה, ומזה מתגלגל סיפור קרח. וזה עומק דברי רש"י על נפילתו של משה על פניו בעקבות טענת קרח - "מפני המחלוקת", שאין הכוונה למחלוקת של שמה עם קרח. כי ברגע שאתה מגיע ותופס את הרע לא כדבר שהקב"ה עושה לטובה, ואם הוא עשה אותי לא כהן גדול ולא משה רבנו ולא לוי - כלומר אני לא מצליח לבטל את רצוני מפני רצונו ולהבין שהאופן שבו הוא עשה אותי הוא האופן הטוב ביותר וככה אני צריך לכתחילה להופיע, ושאיני צריך לשפר את המצב שהקב"ה הביא אותי אליו מתוך הבנה שהכל לטובה, אז מזה נוצרת מחלוקת. כי אם אין ראש אחד, כהן גדול אחד, אם אין הקב"ה אחד ובית מקדש אחד - אז אני הופך ח"ו לקב"ה בעיני עצמי, ואז נוצרת מחלוקת. דתן רוצה דבר מסוים, אבירם רוצה דבר שני וקרח משהו אחר. זה מדהים.

לדעת שהכל לטובה

לזה התכוון רש"י כאשר הוא הביא את המשל למלך שסרחו עליו מדינה, שמלך בשר ודם אינו יודע מי בדיוק מי החוטא ולכן הוא מעניש את כולם. אבל רגע, אם הוא מתנהג כך ומעניש את כולם באופן קולקטיבי - אז הוא סתם מושחת! שיברר... אלא הפירוש הוא - שכשיש חוטא אחד אז באמת כולם מפיצים ריח לא טוב, רק שהקב"ה יודע לזהות את הזימים לפני שהריח הזה נוצר, ולכן אומר משה רבנו לקב"ה "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף", כלומר - רבש"ע, תבחין בין הסירחון שפשה בכלנו - ונכון שכולנו צועקים 'רע, רע, רע' - לבין המקור, ול"ע המקור הוא תמיד הראש. מעתה נבין את הקשר לשבעים הזקנים שבמעמד הר סיני נאמר עליהם "ויחזו את הא-להים ויאכלו וישתו" (שמות כ"ד, י"א), כלומר - 'אנחנו רוצים מדרגה אחרת. רע לנו לרדת למדרגה חדשה. אנחנו לא מקבלים את זה!'. הם לא טענו 'אנחנו צמאים, רוצים מים, אוכל וכיו"ב' - שאלו ניסיונות לגיטימיים כאמור. עכשיו אנחנו מדברים על סירחונות, ובזה יש סירחון שכולם מכירים אותו - כשהריח מתחיל להתפשט, אתה לא יודע איפה לעצור את זה ויש רק פתרון אחד - לבדוק בזימים, בראש, לעשות רצונך כרצונו,

חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה כדרך שמברך בשמחה על הטובה כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם - כיון שמקבל מאהבה מה שגזר עליו השם נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד את השם שהיא שמחה לו. (שו"ע או"ח, רכ"ב, ג')

שלא נצטרך לזה חלילה. השמחה הגדולה ביותר של יהודי היא כשהוא מצליח לעבוד את ה'. לעבוד את ה' משמעו להיות בביטול - "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו", לכן הוא יכנס לארץ "וזרעו יורשנה". נכון, היתה לו רוח אחרת, כפי שראינו בשבוע שעבר בפירוש האוה"ח הק', היה לו יצר הרע, הוא לא קיבל ברכות ואותיות לשמו ממשה רבנו כמו שקיבל יהושע, והוא הרגיש שאוטוטו הוא עומד ליפול חלילה יחד עם המרגלים, וגם לו היה קשה והוא צעק, גם הוא ברח באזעקות ואמר 'אוי אוי אוי' - אבל אז הוא הלך והשתטח על קברי אבות וזבח את יצרו ואמר "הכל לטובה". ואם חפץ בנו ה' - הרי שהוא יודע מה הוא עושה. וה-'ריאליה' לא בלבלה אותו כי הראש לא נתן לדג להסריח, כי המוח שלט על הלב, כי הדעת היתה שלמה. "בני דע את א-להי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה" (דבה"א כ"ח, ט') - זוהי דעת שלמה.

לא היתה מחלוקת על העובדות בין המרגלים לבין כלב ויהושע. המחלוקת היתה אחת - אם חפץ בנו ה' ואם הכל הוא לטובה או חלילה לא. ואם הקב"ה אומר שכך יש לעשות, הרי שפשוט שהכל הוא לטובה. 'אז למה הוא עושה לנו את זה?' - כדי שאני ארומם את העולם והנפילים ובני הענק ינוצחו ויהיה כזה קידוש ה' בעולם ותהיה לו ית' דירה בתחתונים. בשניים עשר הימים האחרונים הבנת את זה, אז מה קרה עכשיו? רק בגלל שיצאת מהאווירה הזו אתה כבר לא מבין את זה?! בסירחונות צריך לדעת מאיפה מתחיל הסירחון - מהראש.

מי רוצה להיות כהן גדול?

מהי טענת קורח? "כי כל העדה כולם קדושים" (במדבר ט"ז, ג'), ומסביר שם רש"י שאין הכוונה שכולנו בני אברהם יצחק ויעקב, אלא -

כָּלֶם קְדוֹשִׁים. כָּלֶם שְׁמַעוּ דְבָרַיִם בְּסִינֵי מִפִּי הַגְּבוּרָה.

כולנו שמענו את הדיברות הראשונות מפי הגבורה במעמד הר סיני, כלומר כולנו היינו במדרגה הזו שם ולכן גם עכשיו אנחנו עדיין ב-"רצוננו לראות את מלכנו" ולכן 'אני רוצה להיות כהן גדול!'. עונה לו משה רבנו - 'אתה רוצה להיות כהן גדול? גם אני רוצה להיות כהן גדול. באמת!'. זה רש"י מפורש. תגיד, משה רבנו, הכל בסדר? מה זאת אומרת שאתה רוצה להיות כהן גדול? - 'כי כהן גדול הוא נבדל והוא עובד את ה'. אני אתפלל על כנסת ישראל ואהיה בקדש הקדשים וכו'. גם אני רוצה - אבל אני יודע שאם הקב"ה לא רוצה שאני אהיה כהן גדול, אז מה שהוא רוצה זה לטובה, ולכן מה שהוא רוצה - זה גם מה שאני רוצה, כי אני נמצא במדרגת ביטול" -

...וְנַחֲנוּ לָמָּה כִּי תִלְיֵנוּ עֲלֵינוּ. (שמות ט"ז, ז')

...וְאֶהְרֶן מִדֶּהוּא כִּי תִלְיֵנוּ עֲלֵינוּ. (במדבר ט"ז, י"א)

וְשָׁמַן עַל־רֹאשׁוֹ אֶל־יַחֲסָר. (קהלת ט', ח')

ומבאר בעל התניא זיע"א (פרק ל"ה) בעקבות הזוה"ק שהאדם הוא נר, "נר ה' נשמת אדם", אבל כדי להדליק את הכל ולהישאר באש דולקת, לא אש שורפת, לא אש המחלוקת, צריך לעשות מעשים טובים שהם רצונו של הקב"ה. בטל רצונך מפני רצונו. אני מקווה שההסבר ברור - אש ששורפת היא אש של התבלטות. התבלטות שמביאה להתבלטות. יש לאדם לבטים והתלבטויות וזה טבעי, השאלה היא מה הוא עושה עם זה - האם הוא חלילה לוקח את להתבלטות, או להתבלטות לפניו ית'. האם הוא טובל בדעת, במי החכמה.

ובעז"ה מתוך הכוחות האדירים והמופלאים, התנ"כיים, הניסויים, שהיינו בתוכם ואנחנו עוד בתוכם ובכנפיהם אנחנו הולכים - יהיה לנו כח לרומם את עצמנו גם במקומות שבהם אנחנו לא רואים זה באופן כל כך ברור, להיטיב את הנרות, ושהמוח, הראש, יהיה שליט על הלב, בדעת שלמה ובנפש חפצה, שנדע שאת הכל עושה ה' יפה בעיתו, ובמהרה נראה ממש בטוב המושלם, הנראה, הנגלה - "ותחזינה עינינו" הרבה יותר מהר ממה שאנחנו מדמיינים. ושהחודש הזה, תמוז, יתהפך עלינו לטובה ולברכה, וצום הרביעי יהפוך לנו יחד עם כל החודש לששון ולשמחה, לישועה ונחמה במהרה בימינו. חודש טוב ומבורך.

לקבל בדעת שלמה ובנפש חפצה לא רק בין י"ז סיון לכ"ח סיון אלא גם בכ"ט סיון.

בכ"ט סיון אנחנו מקבלים את הכח לתקן את המרגלים. היום הם נשלחו, ותיקון חטא המרגלים הוא לדעת שהכל הכל לטובה, ושם חפץ בנו ה' אז מה שנראה לי הכי רע הוא הכי טוב. ואין דבר יותר קשה מזה, ואין דבר שבלעדיו אי אפשר לחיות יותר מזה.

ושמן על ראשך לא יחסר

פניו של משה נפלו 'מפני המחלוקת', כי הוא ראה את העולם ככנס למחלוקת בין המוח ללב. האדם עצמו נמצא במחלוקת. "כמה לובטנו בדרך", ואז זה מרגיש שהוא רוצה להתבלט והוא מרגיש שהוא רוצה להתבלט וכו'.

ולכן משה רבנו מעמיד מולם את המראה של אהרן הכהן - 'תראו את אהרן, תראו את הביטו, תראו את ה-מה הוא'. לגבי אהרן כתוב אחרי חטא העגל-

וְבִאֲהָרֶן הַתְּאֲנִף ה' מֵאֵד לְהִשְׁמִידוֹ... (דברים ט', כ')

אבל הוא לא הפסיק לשניה אחת. הוא ביטל את עצמו והוא ממשיך להשרות שכינה בישראל. הוא כל כך פחד כשפתאום הוא לא ראה את האש יורדת בחנוכת המזבח וחשש שזה בגללו ובגלל מה שהיה בעגל, וכשהוא ראה את הנשיאים מביאים את קרבנם הוא חשש ואמר 'זה בגלל שחטאתי בעגל', ובכל פעם הוא קיבל כח וחיזוק והוא הבין שהוא צריך להיטיב את הנרות - לראות שהכל אור, שהכל לטובה, רק שתראה.

להדליק את הנר זה בראש. איך כתוב בפסוק? -

השעור מוקדש
**לוסת עם ישראל, להנצחת ושמירת חיילי צה"ל וסוחות הכטחון, להשבת
 החטופים מחרה ובשלוש, להשבת כל הנפלים לקבר ישראל, לשלום כל
 היהודים והאלמונים,**
 לע"ג כל חקי' הנפלים על קידוש ח' באירועי המלחמה
 לע"ג יוסף אשר בן צבי דוד בלאו ולע"ג יודנו בנימין בן שושנה ז"ל
 ולהבייל
לרפואת כל הפצועים והחולים ובתוכם
עמרם בן אייזח חוזה, פאצי פרוחז בת אסתר, חודיה בת ארית,
ואוחד בן ליאת
 וליווג הגון **לעל רחל בת אריאל אסתר** תחי'
 להקדשת שיעורים ניתן לפנות בחודית וואסאפא לעמטאל - 054-7500516